

Komentar: A sta sada za Srbiju i Crnu Goru?

Author: [Gordana Igric](#)

Zemlja se suocava sa rizikom od ponovnog izopštenja iz medjunarodne zajednice, ukoliko se vlasti ne obracunaju sa mafijom.

"Ko ce trijumfovati u obracunu izmedju mafije i Zorana Djindjica?" bilo je jedino pitanje na usnama gradjana Srbije tokom proteklih nekoliko nedelja. Odgovor su saznali u sredu. Sada se vlada ubijenog premijera nasla u trci sa vremenom. Ukoliko ne udari zestoko i snazno pravo u centar mocnih, bogatih i dobro naoruzanih ostataka Milosevicevog rezima, Srbija i Crna Gora ce se pretvoriti u gangstersku drzavu bez buducnosti.

Radi se o poslednjoj sansi za ovu drzavu da se oslobodi mafije, koju cine bivsi i aktuelni zvanicnici sluzbe drzavne bezbednosti i policije, pripadnici specijalnih jedinica, organizovanih bandi i ratni zlocinci, a koju je ustanovio bivsi mocnik iz Beograda radi sverca, pljacke i ubistava.

Kljucni prioritet je hapsenje Milorada Lukovica Legije, bivseg komandanta specijalne jedinice policije poznatije kao Crvene beretke, i oko 200 pripadnika mocnog Zemunskog klana organizovanog kriminala, koji trenutno predstavlja najozbiljniju opasnost za drzavu.

Potom bi trebalo raspustiti same Crvene beretke, ciji su pripadnici pretežno odani Legiji, a na stotine policajaca osumnjiceni za umesanost u zlocine bi trebalo razresiti duznosti i odmah ih krivicno goniti.

To bi moglo dovesti do nasilja i krvoprolica jer ce se oni nesumnjivo opirati hapsenju. Medjutim, ako vlada ne bude preduzela odlucne mere, sadasnji vakuum u vlasti ce ispuniti mafija zaustavljajuci ekonomske reforme i saradnju sa Hagom - sto je od kljucne vaznosti ako Srbija zeli dodatnu medjunarodnu finansijsku pomoc - a ova drzava ce ponovo biti izopstena iz medjunarodne zajednice.

Razlog zbog koga se Srbija suocava sa takvim haosom u ovom trenutku je cinjenica da Milosevicev sistem nije u potpunosti razmontiran nakon zbacivanja s vlasti bivseg predsednika pre dve godine.

Ne treba zaboraviti da bi nekadasnji mucitelj citavog Balkana jos uvek bio na vlasti da opskurne licnosti iz mafijaskih krugova nisu promenile stranu i podrzale novu vlast, koja ih je, zauzvrat, amnestirala odgovornosti za pocinjene zlocine.

Usled toga se podzemlje sirilo i jacalo tokom proteklih nekoliko godina, a vlada nije nista preduzela da suzbije mafijaske aktivnosti. U stvari, Djindjica su njegovi politicki rivali cak optuzivali da je povezan sa izvesnim kriminalnim grupama.

Medjutim, s obzirom na uslovljenost ekonomske pomoci Srbiji i Crnoj Gori izrucenjem ratnih zlocinaca i cinjenicu da organizovani kriminal ugrozava teznje za prikljucivanjem Evropskoj Uniji, Djindjic je nedavno bio prisiljen da deluje upravo protiv ljudi koji su mu pomogli da dodje na vlast. Premijer je prekrasio dogovor koji je sklopio sa mafijom - i platio cenu.

Stoga, sta ocekuje Srbiju i Crnu Goru u bliskoj buducnosti?

Nebojsa Covic, potpredsednik srpske vlade, je postao vrsilac duznosti predsednika vlade i mogao bi postati

buduci lider. Njega smatraju sposobnim, pragmaticnim i odlucnim politicarem koji je odigrao znacajnu ulogu pri uklanjanju Milosevica s vlasti i umesno razresio krizu u juznoj Srbiji cime je osvojio simpatije Zapada.

Ipak, njegove mogucnosti da se suprotstavi mafiji, sto mora uraditi, su ogranicene slabim sudstvom i policijom cija je lojalnost pod znakom pitanja. U policijskim snagama nisu sprovedene ozbiljne reforme od Milosevicevog pada s vlasti, a mnogi veruju da neki od visokih policijskih zvanicnika i dalje dobijaju naredjenja od svojih bivskih gospodara.

U stvarnosti, postoji samo jedna policijska jedinica, nedavno formirana zandarmerija od 1.000 ljudi, koja je u stanju da se obracuna sa takvima kao sto su Zemunski klan i Crvene beretke. Medjutim, ova jedinica je trenutno angazovana na ocuvanju mira u juznoj Srbiji, i nejasno je da li ce zandarmerija biti upotrebljena.

Uz retke izuzetke, vlada je svesna da ne moze verovati mnogim pripadnicima policije, zbog cega je proglaseno vanredno stanje posle Djindjicevog ubistva. Time je omoguceno Vojsci Srbije i Crne Gore da se ukljuci u poslove untrasnje bezbednosti.

Verovatnije je da ce oruzane snage nove drzave, pod kontrolom koalicije stranaka koja je bila saveznik ubijenom premijeru, baviti ovim problemom. Mada u vojsci jos uvek postoje neki starovremenski generali iz komunistickog doba, oruzane snage ipak nisu kriminalizovane i korumpirane u takvoj meri kao sto je to slucaj sa policijom, te se na njih vlasti verovatno mogu osloniti pri sprovodjenju zvanicnih odluka.

Drzavna zajednica Srbije i Crne Gore se nalazi na raskrscu. Ako snage bezbednosti pohapse mafijaske bosove i uspeju da raspuste Crvene beretke, onda bi zemlja najzad bila u mogucnosti da proslost ostavi za sobom i radi na uspostavljanju napredne, demokratske evropske drzave. Ukoliko ne budu imali uspeha, onda je buducnost ove zemlje u najmanju ruku sumorna.

Najpre ce se zaustaviti saradnja sa Hagom, a usled toga ce presusiti ekonomska pomoc sa Zapada.

Do danas, Djindjic je bio jedini politicar spreman da preuzme na sebe rizik i optuzbe za izdaju zbog izrucivanja lica osumnjicenih za ratne zlocine Haskom tribunalu. Njegov naslednik najverovatnije nece ciniti to isto ukoliko se optuzeni i njihove pristalice ne savladaju.

Vashington je uslovio novu transu finansijske pomoci izrucenjem generala Ratka Mladica do 15. juna. Evropska Unija je, u medjuvremenu, zapretila ekonomskim sankcijama ukoliko ne bude vise saradnje sa tribunalom. EU je jasno stavila do znanja da ce bujanje organizovanog kriminala u regionu ugroziti izgleda za evropsku integraciju balkanskih zemalja.

Drugo, ekonomske reforme ce se verovatno obustaviti jer se to nece smatrati kljucnim prioritetom.

Djindjic je pokusao da sprovede promene, ali je politicki sukob sa njegovim rivalom Vojislavom Kostunicom znacajno usporio ovaj proces. A u ovom trenutku, dok vlasti pokusavaju da se obracunaju sa mafijom i pripreme za nove izbore, malo je verovatno da ce promene zauzimati istaknuto mesto na listi politickih prioriteta.

Gordana Igric je menadzer balkanskog projekta IWPR-a.

Location: Balkans
Macedonia

Albania
Serbia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-sta-sada-za-srbiju-i-crnu-goru>